

Els altres vertebrats

Les marismes i zones humides, pel fet d'esser una interfase entre la mar, les aigües dolces i la terra ferma, són essencialment un medi molt fluctuant, causa que determina les seves característiques biològiques principals; alta productivitat (permanent o estacional) i baixa diversitat d'organismes sedentaris.

Aquestes característiques del medi, junt amb l'efecte de la insularitat sobre les biotes balears determinen que la fauna vertebrada de l'Albufera sigui (excloent els aucells) poc variada, si bé això no minva la seva importància per tal com l'elevada biomassa d'algunes espècies els fa jugar un paper capital dins el sistema de transferències energètiques i les cadenes tròfiques de l'ecosistema.

El conjunt d'aquesta fauna suposa un total de 34 espècies citades fins a l'actualitat, de les quals la major part són peixos (20 espècies) i mamífers (9 espècies); els rèptils (3 espècies) i batracis (2 espècies) són els grups de vertebrats menys representats. Sobre la biologia de tots aquests grups parlarem breument a continuació.

ELS PEIXOS

D'entre els peixos presents, el contingent majoritari són espècies d'origen marí, ja que la falta de cursos d'aigua dolça d'entitat i permanent i les condicions d'insularitat impossibiliten la presència d'una major quantitat d'espècies limnètiques. De les 20 espècies peixos que hi coneixen actualment, 18 són marines i es distribueixen principalment segons la seva capacitat d'adaptació a de-

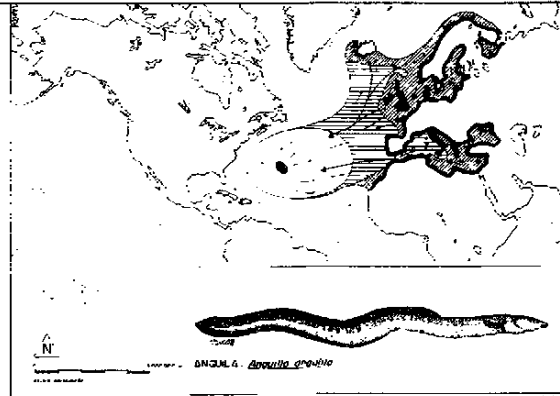
terminats paràmetres físics i químics com la salinitat i la temperatura, maldament a vegades obstacles de tipus físic impedeixen en l'actualitat la colonització de certs indrets per determinades espècies. La raó per la qual els peixos marins entren a l'Albufera és per motius bàsicament tròfics, donada la gran productivitat de les zones humides costaneres, on s'hi troba una gran quantitat d'aliment a l'abast dels peixos marins eurihalins i euriterms.

A l'Albufera hi trobam diverses classes d'espècies segons la seva biologia:

—Espècies limnètiques sedentàries. Són dues, el moixó i el jonquet. El moixó, **Gambusia affinis holbroockii**, és molt abundant escassejant només a les proximitats dels llocs d'intercanvi d'aigua amb la mar, ja que tolera malament els canvis forts de salinitat. La seva abundància i mida fa que jugui un rol important com a esglau de la cadena tròfica, essent depredat per aucells (ardèids, arner, etc), rèptils (tortuga i serp d'aigo), peixos i invertebrats. La seva procedència és americana, havent estat introduït per a combatir el paludisme.

El jonquet o jonqueter, **Gasterosteus aculkeatus**, és una espècie d'un interès molt particular donat que és l'única espècie d'aigua dolça no introduïda que existeix a les Balears, ja que no tenim cap indicati del contrari. Mallorca i Sardenya són les úniques illes mediterrànies on es coneix la seva presència.

—Espècies migratòries. L'única és l'anguila, An-

Totes les anguilles europees (i americanes) van a criar al centre de l'Atlàntic i tornen com a angules per a créixer, entre altres localitats, a S'Albufera.

guilla anguilla, que es distribueix per tot arreu fins i tot pot desplaçar-se per terra d'una bassa a una altra. Fa 60 anys es treien més de 10 Tm. anuals, si bé actualment les captures han baixat moltíssim.

—Espècies marines sedentàries. Aquestes són els cabots, **Pomatochistus marmoratus** (?) i **Gobius niger**, la raboa, **Blennius pavo**, el moixó, **Atherina boyeri**, i l'anguila, **Syngnathus abaster**. Totes elles habiten canals i llacunes amb forta influència marina, trobant-se a qualsevol època de l'any a l'interior de l'Albufera. Tenim constància directa que **P. marmoratus** cria a la zona. Les altres espècies consideram que totes poden fer-ho donada la forta territorialitat de **G. niger** i **B. pavo**, i que les altres dues espècies crien a altres llacunes mediterrànies. La seva importància a l'Albufera consisteix principalment a ser recurs tròfic dels depredadors de la llacuna.

—Espècies estacionals. Constitueixen el major contingent d'espècies, i generalment abandonen la zona només per a fressar a la mar. Entre elles trobam les llisses i mújols (**Chelon labrosus**, **Mugil cephalus**, **Liza ramada**, **L. sallens** i **L. aurata**), que es troben a tot tipus d'aigües, essent dominant **C. labrosus** a aigües salines i **M. cephalus** a les més dolces. Son preses freqüents de l'àguila peixetera així com dels peixos depredadors (llobarro, palomina i verderol).

El llobarro, **Dicentrarchus labrax**, l'orada, **Sparus aurata** i les pelaies, **Solea sp.**, no es poden considerar tan sedentàries com els mugílids, no obstant passen llargues temporades a les llacunes properes a la mar; amb tot i això, tenim constància que el llobarro penetra fins i tot a les aigües dolces com els voltants del Pont de Ca'n Carbonell.

—Espècies marines ocasionals. Aquestes espècies penetren molt poc a l'Albufera, trobant-se ocasionalment als canals d'intercanvi amb la mar. Hem trobat: la palomina **Lichia amia**, la sirviola o verderol, **Seriola dumerilli**, el mabre, **Lythognathus mormyrus**, i el moll, **Llus surmuletus**.

ELS MAMÍFERS

Els mamífers, a l'Albufera, tenen una distribució directament lligada a les diferents comunitats vegetals i al nivell d'humanització del medi, particularment els rosegadors, que amb cinc espècies presents (rata trágnera terrosa, **Rattus norvegicus**, rata trágnera negra, **Rat-**

tus rattus, ratolins comuns, **Mus spretus** i **M. musculus**, i ratolí de rostoll, **Apodemus sylvaticus**), probablement siguin els mamífers que juguin el rol ecològic més considerable, tant per la seva abundància com per la seva proverbial activitat com a consumidors primaris. Altres mamífers que hi podem trobar habitualment a l'Albufera són el conill, **Oryctolagus cuniculus**, a les zones més seques, i el mostel, **Mustela nivalis**, possiblement l'únic mamífer depredador que es troba regularment a la zona. També hi són presents, a les zones més marginals, l'eríçó, **Erinaceus algirus**, i els moixos assilvestrats, **Eliomys quercinus** i la probresa en quiròpters, dels quals tan sols es té constància de la seva presència.

ELS RÈPTILS

Els rèptils presents són la serp d'aigua, la tortuga d'aigua i el dragó (potser es trobi també una quarta espècie, el dragó **Hemidactylus turcicus**), essent les dues primeres típicament pulstrats. La tortuga d'aigua, **Emys orbicularis**, és abundant a la zona, lligada a les zones amb aigua dolça o dolcenca; és una espècie molt aquàtica, depredadora d'insectes, capgrossos i peixos. La serp d'aigua, **Natrix maura**, és molt abundant: animal depredador de rèptils i peixos, se'l pot trobar a tots els diferents hàbitats, independentment de la salinitat de l'aigua. El tercer rèptil, el dragó, **Tarentola mauritanica**, espècie vulgar es troba als indrets més secs i/o humanitzats, així com a la barra costera.

ELS AMFIBIS

Finalment, els amfibis són els vertebrats menys representats a l'Albufera, amb només dues espècies: el granot, **Rana peezi**, i el calàpot, **Bufo viridis**. El granot, animal exclusivament insectívor i molt aquàtic, és sense dubte un dels vertebrats més característics de l'àrea, essent típic de les aigües dolces o una mica salabroses; una importància particular tenen les postes i capgrossos dels granots com a recurs tròfic, ja que constitueixen les preses de molts diversos invertebrats i vertebrats. El calàpot no és una espècie palustre, i per això a l'Albufera tan sols es presenta a la barra costera i les zones seques properes a la marisma. Exclusivament insectívor i d'hàbits preferentment nocturns, no és tan freqüent ni abundant com el granot.

ANTONI M. GRAU
FRANCESC RIERA